Raadsvoorstel

Onderwerp : Vaststellen water-, riolerings- en klimaatprogramma
Portefeuillehouder : H.J. Groters
Thema Raadsprogramma : 1. Leefomgeving en Wonen en 2. Duurzaamheid en Klimaat

Global Goals
Aan welke Global Goals wordt bijgedragen:

Beslispunten
1. Het water-, riolerings- en klimaatprogramma vast te stellen;
2. De rioolheffing te vervangen door riool- en waterzorgheffing;
3. De nieuwe riool- en waterzorgheffing te implementeren;
4. De budgetten en investeringen jaarlijks conform de planning in het WRKP 2025 – 2028 op te nemen in de meerjarenbegroting.

Waarom dit besluit nemen
Gemeenten dienen invulling te geven aan hun gemeentelijke watertaken en het onderbouwen van de benodigde rioolheffing die hiervoor nodig is. Hiervoor is er een Water-, Riolerings- en Klimaatprogramma (WRKP) geschreven, dit is de vervanger van het huidige gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Daaruit blijkt dat de rioolheffing (vanaf dit programma riool- en waterzorgheffing hetend) moet stijgen om kostendekkend te blijven en om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

Gemeenten in Nederland hebben een aantal zorgplichten als het gaat om watertaken.
Ze zijn wettelijk verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van stedelijk afvalwater, afvloeiend hemelwater en overtollig grondwater. De beleidsvrijheid waarvan gemeente genieten biedt een kans om water als belangrijk element in de ruimtelijke ordening te benutten voor veel andere beleids- en taakvelden zoals wegen, groen, biodiversiteit, en natuurlijk nieuwbouw en ruimtelijke ordening. In dit water- riolerings- en klimaatprogramma (WRKP) geven we aan hoe we water en riolering de komende jaren inzetten om onze gemeente leefbaar te houden. Dit WRKP is in samenwerking met medewerkers van andere beleidsvelden van de gemeente en het waterschap tot stand gekomen en is daarmee een integraal programma dat in de geest van de omgevingswet andere beleidsvelden faciliteert.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?
Vanuit de Omgevingswet heeft de gemeente zorgplicht voor een deel van het waterbeheer. Namelijk:
- zorgplicht voor het inzamelen en transport van het stedelijk afvalwater;
- zorgplicht voor het doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater;
- zorgplicht voor het grondwater.

Argumenten

1.1 Het plan geeft invulling aan de wettelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater

Op grond van artikel 2.16 van de Omgevingswet heeft de gemeente een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen en transport van het stedelijk afvalwater, doelmatig inzamelen en verwerken van hemelwater, en voor het grondwater;

1.2 De uitvoering van de wettelijke zorgplichten vraagt om meer afstemming en samenwerking

Het zorgen voor een klimaatbestendige leefomgeving is een gezamenlijke inspanning als het om water gaat. Het gaat om volksgezondheid en droge voeten, maar ook om bijvoorbeeld biodiversiteit en veiligheid. Met het oog op (kosten)effectiviteit worden opgaven in toenemende mate gekoppeld. Niet alleen (groot) onderhoud aan wegen en riolering, maar ook uitbreiding of renovatie van groen en de inrichting van de openbare ruimte worden daar waar mogelijk gekoppeld aan gemeentelijke waterbeheertaken;

1.3 De gemeente en het waterschap zijn samen verantwoordelijk voor een goede inzameling en zuivering van het afvalwater

Het waterschap heeft input geleverd bij het schrijven van het WRKP en hebben positieve reactie gegeven over de definitieve versie;

2.1 De huidige rioolheffing wordt uitgebreid tot een riool- en waterzorgheffing

Dit is nodig om klimaatmaatregelen met een directe relatie tot het watersysteem en de afvalwaterketen middels de heffing te mogen financieren;

3.1 Voldoende personeel voor de gemeentelijke water-, riool en klimaattaken is een belangrijk aandachtspunt

Dit bleek al uit de evaluatie van het vorige GRP. Momenteel is de personele capaciteit van de binnendienst in de gemeente onder niveau. De opgaven die voortvloeien uit vastgesteld beleid, klimaatverandering en opgaven zoals Kaderrichtlijn Water vergen veel aandacht en tijd en zijn nodig om voor een robuust riolering en watersysteem. Het is daarom belangrijk dat de personele capaciteit wordt uitgebreid om de gemeentelijke taken effectief uit te kunnen voeren. De gemeente gaat zo spoedig mogelijk 2 fte nieuw personeel werven, namelijk een beleidsmedewerker klimaatadaptatie en beleidsmedewerker water en riolering;

4.1 Naast de beschrijvingen van de werkzaamheden, gaat het WRKP in op een goed financieel beheer van de riolering en het gemeentelijke watersysteem

Voor de looptijd van deze planperiode is een onderbouwd kostendekkingsplan opgenomen, waarin alle noodzakelijke maatregelen in tijd en middelen zijn weergegeven.

Kanttekeningen

3.1 De lasten voor de inwoners van de gemeente Aalten willen we zo laag mogelijk houden

De kosten om te voldoen aan onze zorgplichten voor water en riolering gaan omhoog, deze kunnen verhaald worden op de burger middels de riool- en waterzorgheffing, deze mag maximaal 100% kostendekkend zijn. Zonder de heffing te verhogen kan de gemeente Aalten niet voldoen aan de wettelijke zorgplichten, ook kunnen maatregelen die nodig zijn voor het klimaatadaptief

inrichten van de riolering- en watersysteem, zoals beschreven in de vastgestelde klimaatadaptatiestrategie van de gemeente Aalten, niet uitgevoerd worden. Dit heeft grote gevolgen, bijvoorbeeld schade aan woningen door wateroverlast of onbegaanbare wegen voor hulpdiensten bij een piekbui. Ook zullen de gevolgen van droogte verder toenemen. Door het verhogen van de heffing worden de kosten niet afgewenteld naar de toekomst.

Is er draagvlak voor dit besluit?

Om de zorgtaken van de gemeente effectief uit te voeren, is het belangrijk dat inwoners en bedrijven het hemelwater dat op eigen terrein valt, afkoppelen van het rioolsysteem en weten hoe dit op een goede manier kan. Ook is het essentieel dat zij op de hoogte zijn van wat wel en niet geloosd mag worden op het riool. Communicatie speelt hierbij een cruciale rol; de gemeente Aalten werkt samen met andere gemeenten en het waterschap hieraan. De website ‘Weet van Water en Groen’ bevat veel informatie voor inwoners en bedrijven.

Via het inwonerspanel U Spreekt is er een enquête uitgegaan over klimaatadaptatie. Daarnaast is er een bewonersbijeenkomst geweest met een klein aantal inwoners vanuit het panel. De bijeenkomst heeft inzicht gegeven in wat inwoners nodig hebben om te gaan afkoppelen, bijvoorbeeld een subsidie. Dit is meegenomen bij het schrijven van dit WRKP.

Waterschap Rijn en IJssel was ook aanwezig tijdens de interne sessies om de wensen en mogelijkheden tot meekoppelkansen mee te geven. Zij hebben namelijk ook baat bij het afkoppelen van hemelwater van woningen en bedrijven van het vuilwaterriool. Dit zou ook kosten besparen omdat schoon regenwater niet gezuiverd hoeft te worden, het is uiteindelijk daarom ook een belang voor iedereen.

Wat zijn de financiële consequenties van dit besluit?

Om de in dit WRKP voorgestelde klimaat- en watertaken uit te voeren zijn inkomsten nodig. De inkomsten worden verkregen vanuit de riool- en waterzorgheffing. Als gevolg van de toenemende uitgaven om het water- en rioleringssysteem op orde te houden, uitbreiding van het takenpakket ten aanzien van gemeentelijke water en klimaatadaptatie en de benodigde uitbreiding van de personele informatie om alle taken uit te kunnen voeren zal het tarief van de riool- en waterzorgheffing de komende jaren moeten stijgen. In 2025 is het tarief met 5,5 % gestegen. In 2026 zal het nodig zijn om het tarief met 10% te laten stijgen en in 2027 met 8 %. In 2027 volgt een herijking van de riool- en waterzorgheffing voor de jaren 2028 t/m 2030. De riool- en waterzorgheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

Tabel 1: Tarieven riool- en waterzorgheffing gemeente Aalten

waterverbruik (m3)	Tarief 2025	Tarief 2026	Tarief 2027
tot 2.500 m3 afvalwater	€ 1,53	€ 1,68	€ 1,81
van 2.500 m3 tot 5.000 m3 per m3	€ 1,17	€ 1,29	€ 1,39
boven 5.000 m3 per 1.000 m3	€ 77,25	€ 84,98	€ 91,78
per m2 verharde oppervlakte	€ 0,58	€ 0,64	€ 0,69

De uitgaven voor de klimaat- en watertaken worden gedekt door de riool- en waterzorgheffing. Om schommelingen in de hoogte van de kostendekkende riool- en waterzorgheffing te voorkomen beschikt de gemeente over een tariefegalisatievoorziening. De voorziening functioneert als buffer voor tekorten of overschotten op de inkomsten en uitgaven.
De tariefegalisatievoorziening mag geen negatief saldo hebben. Hierdoor zal de riool- en waterzorgheffing de komende jaren moeten stijgen.

Om de voorgestelde maatregelen in dit WRKP uit te voeren zijn inkomsten nodig. De inkomsten worden verkregen vanuit de waterzorgheffing. Het is belangrijk dat we onze water- en rioleringstaken doelmatig blijven uitvoeren, met zo laag mogelijke kosten.

Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd over dit besluit?

Na vaststelling door uw raad wordt het plan gedurende 6 weken ter inzage gelegd voor geïnteresseerden. De ter inzagelegging wordt op de gangbare wijze aangekondigd. Het gehele WRKP zal tevens aangevraagd kunnen worden via de website van de gemeente.

Wat gaat er gebeuren na dit besluit?

De taken ten behoeve van onze zorgplichten worden uitgevoerd, ook wordt er een klimaatmaatregelen subsidie opgesteld.

Wat gaat er gebeuren?	**Wie gaat het doen?**	**Wanneer?**
Evalueren WRKP 2025-2028 en herijken	College	2028

Bijlagen

1. Water-, riolerings- en klimaatprogramma

Aalten, 4 maart 2025

Hoogachtend,
burgermeester en wethouders van de gemeente Aalten

Drs. A.J.M. Gildhuis
Secretaris/Algemeen Directeur

mr. A.B. Stapelkamp
Burgemeester